

Bij hun emigratie naar Portugal maakten Jos en Martine Pronk een weloverwogen keuze. Klimaat, afzetmogelijkheden, uitbreidingsmogelijkheden en vooral de kostprijs waren bepalend. Een reportage van een opvallend lagekostenbedrijf.



Martine en Jos Pronk: 'Portugal is landbouwvriendelijker dan Nederland'

zoektocht aan bod. 'Uiteindelijk hebben we gewoon 60 hectare grond gekocht in Odemira', vervolgt Jos. 'Tijdens mijn eerste bezoek aan Portugal vond ik deze streek meteen al iets hebben. Het viel me op dat hier overal water is en dat de temperatuur, door wind van over de oceaan, een stuk lager lag dan in het binnenland.' Vervolgens bouwden Jos en Martine hun bedrijf van nul op. 'We plaatsten een caravan, sloegen een put voor water, brachten ons eigen vee en extra veel jongvee mee naar hier en begonnen te melken in een klein platen melkstalletje.' Meteen vroegen ze ook de bouwvergunning voor een nieuwe melkstal aan en kochten Jos en Martine wat quotum aan. 'Vijfjaar geleden kregen de beginners hier nog steeds quotum van de overheid. Zo kochten wij bij onze start zelf 80.000 kg aan en kregen we daar 320.000 kg bovenop.' Intussen is hun bedrijf verder gegroeid naar 1,8 miljoen kg melk, goed voor de productie van 210 melkkoeien.

Naar jaarrond beweiden

Al sinds hun emigratie vanuit het Noord-Brabantse Elsendorp naar dit zuidelijke land krijgen de melkkoeien van Jos en Martine het jaarrond vrije toegang tot 45 hectare grasland. Zowel in de winter als in de zomer blijven de koeien continu buiten lopen. Door het warmere klimaat in de winter en de overbrugging van de drogere perioden tijdens de zomer met behulp van een pivot-beregeningsinstallatie kan de grasoppervlakte het hele jaar door gras produceren.

Naast deze weidegang krijgen de dieren nog maïskuil, bierbostel en een extra ruwvoermix toegediend, die aan de hand van 180 voerplaatsen in de open lucht wordt verstrekt. Het constant beweiden van de koeien bevalt hen goed.

'Het is wel een grote overgang vanuit Noord-Brabant naar 100 procent beweiden', vertelt Jos. 'In Nederland nam gras slechts 30 procent van het rantsoen in. Maar we zaten toen met een gemiddelde



Anna 64 (v. Marconi), 83 punten. Derde lactatie: 320 10.882 3,82 3,44

Grazen onder de Portugese zon

Jos en Martine Pronk kozen bij emigratie voor Nieuw-Zeelands systeem op Zuid-Europese bodem

En ruime ligboxenstal valt nergens te bespeuren op het bedrijf van Jos en Martine Pronk en hun kinderen Marlieke (8), Annemiek (7), Thomas (5) en Elze (2) in het Portugese Odemira, gelegen in het kustgebied aan de Atlantische Oceaan. Enkel een ruime melkstal met een 2x10 zij-aan-zij-melkput en een jongveestal sieren het plaatje van dit bedrijf, dat voor de rest gekleurd is door een groene achtergrond van 10 hectare maïs en 45 hectare grasland die bezaaid is met de zwart- en roodbonte lijven van de 210 melkkoeien. 'Door de beperkte groeimogelijkheden beslisten we iets meer dan vijf jaar geleden om te stoppen met ons bedrijf', begint Jos zijn verhaal. 'Met 35 koeien en een kleine varkensstapel vonden we ons bedrijf in Elsendorp te klein voor de toekomst. We hielden allebei het meest van koeien, maar de kosten om daarin uit te breiden lagen voor ons te hoog.'

Landbouwvriendelijker land
Ze besloten om over de landsgrenzen heen

te zoeken naar een betere landbouwregio. 'Op voorhand hadden we een verlanglijstje opgesteld. Zo wilden we binnen Europa blijven en naar een regio gaan waar quotum en landbouwgrond betaalbaar waren. Daarnaast vonden we het klimaat belangrijk. Het liefst hadden we niet te warm weer tijdens de zomer of te koud weer in de winter. De koeien moesten ook buiten kunnen lopen en tot slot vonden we een aantal voorzieningen zoals water en de afzetmogelijkheden voor onze melk van belang.' De keuze viel uiteindelijk op Portugal. 'Dit land is een echt landbouwvriendelijk land. In tegenstelling tot Nederland zijn hier nog heel wat groeimogelijkheden. Daar is men de landbouw liever kwijt dan rijk.' Vanwege beperkte groeimogelijkheden viel Frankrijk af en vanwege het klimaat Denemarken. Jos en Martine werden het erover eens dat Portugal hun bestemming zou worden. Op dat moment resteerde enkel de vraag welke plaats ze zouden uitkiezen. Diverse regio's kwamen tijdens hun



productie van ongeveer 10.000 liter melk. Nu liggen de kosten een flink stuk lager.' De melkproductie stabiliseerde het voorbije jaar op 8350 kg melk met 3,73 % vet en 3,43 % eiwit op 305 dagen. 'Hier zie je goed dat je bij slecht of te warm weer melk verliest. Een ander nadeel is dat je bij honderd procent weidegang meer moet sturen in het rantsoen. Groot voordeel van dit systeem is het lagere aantal klauwproblemen en uierontstekingen, die de voorbije vier jaren zorgden voor een uitval tussen 10 en 13 procent.'

Wereldwijde fokkerij

Bij de fokkerij ligt de nadruk bij Jos en Martine op functionele koeien met een duurzame uier en een goede ontwikkeling. De klemtoon ligt daarnaast op de gehaltevererving. 'We streven naar voldoende melk met een plus voor zowel vet als eiwit en gehalten die liefst niet te veel uit elkaar liggen.' Insemineren doet Jos zelf. Voor de stierkeuze zoekt hij over alle landgrenzen heen, wat resulteert in de inzet van zowel

Canadese, Italiaanse, Amerikaanse als Nederlandse stieren. 'Bij zwartbont gebruiken we nu vooral Skywalker, Cash, Bormio en Marshall. Voor de roodbonte koeien komen Lightning, Stadel en Jargol in aanmerking. Maar ook proefstieren zetten we regelmatig in.' Door het nastreven van een lage vervanging willen Jos en Martine de leeftijd van hun veestapel in de toekomst verhogen. Om die reden proberen ze het aantal stuks jongvee te beperken tot het noodzakelijke en worden op het onder eind van de veestapel Belgisch-witblauwe- of Limousinstieren gebruikt. Zo houden ze het aantal stuks jongvee beperkt tot honderd. Het jongvee blijft tot de leeftijd van een jaar binnen. Daarna komen ze buiten en zorgt de schaduw van een reeks bomen voor een comfortabel verblijf van de dieren. Naast twee tot maximum drie kilogram krachtvoer is het rantsoen van de pinken enkel aangevuld met stro. Dit systeem van opfok bevalt hen erg goed. 'Begrazing voor het jongvee beviel ons niet zo. Door het verstrekken van krachtvoer komen de pinken stuk voor stuk aan de voerbak, wat ons een goed overzicht geeft op tocht en ziekte. Daardoor kunnen we ook de afkalfleeftijd van onze vaarzen beneden de twee jaar houden.'

Annelies Deberg